

İMAM HATİP LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİĞE BAKIŞ AÇILARININ İNCELENMESİ (SAKARYA/YENİKENT ÖRNEĞİ)

Sertan DEMİR¹

Mustafa Anıl YILMAZ²

ÖZET

Sakarya Yeni Kent İmam Hatip Lisesi öğrencilerine yönelik belirlenen müziğe bakış açıları konusu çerçevesinde hazırlanan bu çalışmada, öğrencilerin müzikle ne derecede ilgilendiklerini, müziğin onlara hissettirdiği duygu ve düşünceleri, müziğin herhangi bir alanıyla ilgilenip ilgilenmediklerini ve çevreleri tarafından müzik adına yapılan çalışmalara yönlendirilip yönlendirilmediği anlamak adına yapılmış bir çalışmadır. Müziğin, toplumu doğrudan ilgilendiren her boyutta ve her kesimde önemli bir yere sahip olduğu belirten, çok boyutlu ve pek çok disiplini kucaklayan, etkileşen ve etkileyen yapısının olduğuna bu çalışmada yer verilmiştir. İmam Hatip Liseleri gibi din bilim insanı yetiştiren okullar içinde Müziğin önemli olduğu düşünülmektedir.

Araştırma, Sakarya Yeni Kent İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin müziğe olan bakış açıları konusunda yapılmakta olup veri toplamak üzere uzaman görüşü alınarak araştırmaya yönelik bir anket çalışması hazırlanmış ve uygulanmıştır. Araştırmanın amacına yönelik hazırlan anket çalışmasına 9.ve 10. Sınıf öğrencilerinden oluşan toplam 148 kişi katılmış olup elde edilen veriler tablolara dönüştürülerek çözümlenmiş bulgular ve yorum şeklinde sunulmuştur. Müziğe bakış açıları konusu analiz edilmiş ve uygulanan anket ile elde edilen sonuçların dağılımları frekans (*f*) ve yüzde (%) tabloları ile gösterilmiştir. İncelemeler sonucunda öğrencilerin müziğe olan bakış açılarının çeşitlilik gösterdiği ve müziği çeşitli şekillerde benimsedikleri görülmüştür. Bu sonuçlardan yola çıkılarak bazı önerilere yer verilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik, Müziğe bakış açısı, Anket uygulaması.

¹ Dr. Öğr. Ü. Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuarı Temel Bilimler Bölümü

² Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Bilimleri Yüksek Lisans Programı Öğrencisi

İNVESTİGATİNG İMAM HATİP HIGH SCHOOL STUDENTS PERSPECTİVE TO THE MUSIC

ABSTRACT

Sakarya Yeni Kent Religious Vocational School students' perspectives through a particular piece of music to determine to what extent the students get interested in music, the feelings of students through music, whether they get interested in any kind of music or not and whether they were guided to a particular process of musical studies by their neighborhoods or not. In this study it was presented that music has a significant place in every field of life with a multi-dimensional and influential structure that directly regards the society. It is thought that music is important in such schools as Religious Vocational Schools in which religious men are grown up.

The research was carried out on Sakarya Yeni Kent Religious Vocational School students' perspectives by a survey that was prepared and applied for the research by regarding the views of experts to gather data through the particular piece of music. A total of 148 students of 9th and 10th grades were participated in the survey prepared through the purpose of the research and the gathered data were given in tables and the findings were presented and criticized. The perspectives of students through music were analyzed, the survey and the distribution of data were shown in frequency (*f*) and percentage (%) tables. As the result of the study it was seen that theb students' perspectives through music differentiate and they adopt music in various ways. Based on the results, some suggestions were given in the conclusion part.

Key Words: Music, The wiews through music, survey application

119

GİRİŞ

İnsanın özellikle duyuşal ve kültürel gelişiminde müzik eğitiminin etkinliği ve yeri çok önemlidir. İlkokulda müzik eğitiminin temel amaçları arasında, bireyin "sesini, kulağını ve müzik beğenisini" eğitmek gibi konular bulunmaktadır. Öğrencide müzik yapma ve dinleme alışkanlığı uyandırmak ve en önemlisi müziği sevdirmek bu eğitimin ilk amaçlarındadır. Bu açıdan bakıldığında müziğe ilgi duyan ve müziği seven öğrencilerin yetiştirilmesinde derse yönelik öğrencilerin bakış açıları önemli rol oynamaktadır (Afacan ve Özgür, 2016, s.2).

Ortaöğretimde özellikle müzik dersleriyle öğrenciye kazandırılacak "müziksel bilgi ve beceriyle birlikte, müziğe yönelik olumlu tutumların geliştirilmesi de önemli hedeflerdendir. Bu anlamda genel müzik eğitiminin temel amacı aslında; müziği seven, müziğe ilgi duyan, sanata duyarlı bireylerin yetiştirilmesi olarak ifade edilebilir. Bu amacın gerçekleştirilebilmesinde müziğe yönelik olumlu bakış açıları öğrencinin

müziğe bakışını, müziği sevmesini, müzik yapma isteğini ve müzik dersi başarısını doğrudan etkileyecektir.

Müziğin var oluşumu ile ilgili pek çok varsayım bulunmaktadır. Bu görüşte müzik, “Tanrı’ya karşı inanç ve bağlılığı anlatmak, göstermek için yapılan dini törenlerin bir ögesi ve sözlerin bir ezgi akışı içinde yinelenmesinden doğduğu esastır.(Uçan, 1996, s.42).

Müzik sözcüğünün kökeni eski Grek kültüründeki “Muslar Becerisi” terimine dayanmaktadır. Özellikle Antik çağın sonlarında Muslar becerisi ya da kısaca musiké dendiğinde yalnız bugünkü müzik düşüncesi anlaşılmaya başlanılmıştır (Günay, 2006, s. 19). Müzik kavramının ifade olarak tanımlanmasına yönelik bazı düşünceler bulunmaktadır. Akbulut’un (2006, s.3) aktarımıyla müzikle ilgili pek çok tanım yapıldığı anlaşılmıştır. Bunlar:

Sun ’un ifadelerine göre ise müzik “ses ve ritimle anlatım sanatıdır”.(1969, s. 49).

Uçan ise sanat olarak müziği; “duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri veya başka gerekçelerin de katkısıyla belli durum, olgu ve olayları, belli bir amaç ve yöntemle, belli bir güzellik anlayışıyla birleştirilip düzenlenmiş uyumlu seslerle, estetik bir yapıda işleyip anlatan bir bütün” olarak adlandırmaktadır. (1996, s.15)

Özer’e göre ise müzikle ilgili yapılan tanımların çeşitliliği, bir kültür içindeki bireylere göre değişen müzik kavramlarının var olmasından kaynaklanmaktadır.(1997,s.9)

Tarihi sürece bakıldığında müziğin geçmişinin insanın varoluşuna kadar uzandığı söylenebilir. Müziğin, en ilkel ve en vahşi toplumlarda bile önemli bir yeri olduğu bilinmektedir. Müzik sadece bir sanat dalı değil aynı zamanda önemli ayin ve törenlerde bir araç görevi de görmektedir. Bunların yanında müziğin, ilkel toplumlarda dans ve büyü ile birlikte kullanılmış olduğu ile ilgili bilgiler de mevcuttur (Günay, 2006, s.18)

Mesela; Konfüçyüs felsefesine ilişkin metinlere bakıldığında “müzik tonların bir verimi” olarak tanımlanmaktadır. Bununla birlikte müziğin varlık bilimsel yapısı ise “müzik, gök ve toprak arasında bir ahenktir, müzik gökten meydana gelir.” ifadelerinde olduğu gibi varlıkla ilgili olduğu dile getirilmektedir (Kaplan, 2005, s.56).

Özellikle insanların var oluşundan beri müziğin zaman zaman yüceltilmekle birlikte; genellikle “şeytanî, nefsanî ve kötü ruhlara” ait olduğu düşünülüp yasaklandığı da olmuştur. Ama bütün bu engeller olduğu halde müzik, sanat olma seçkinliğine yükseltilmiş; ilkel müziklerden halk müzikleri ve halk müziklerinden de daha sanatlı olan klâsik müzik ile günümüze kadar gelmişlerdir (Günay, 2006, s.18).

Türk tarihinin derinliklerine inildiğinde ise müziğin Türk toplumunun yaşamında ve örgütlenmesinde çok önemli bir yerinin olduğu, tarihsel süreç içerisinde hem askeri alanda, hem din alanında müziğe oldukça büyük önem verildiği, halk kültürünün gelişimine ve etkileşimine önemli katkılar yaptığı anlaşılmaktadır (Kapan, 2011, s.1).

Sonraki süreçte özellikle Osmanlı imparatorluğunun gerileme ve çöküş sürecine bakıldığında, toplumun gelişimine engel olan, isyan ve ayaklanmalarla gelişmelere ayak direyenlerin dini gerekçeler öne sürdükleri ve toplumun ihtiyaç duydukları gelişim ve değişimleri durdurmaya çalıştıkları bir dönem olmuştur. Bu hareketin müzik kültürüne yönelik yasakları ise, Semra Güzel’in “Dönüşüm” adlı belgesel çalışmasında; “Bu mücadele sadece düşünce ayrılığı olarak kalmadı, ne yazık ki camilerin, minarelerin yıkılması söz konusu oldu. Cami musikisine karşı geldiler, güzel sesli Kur’an okuyan hafızların yetiştirilmesini yasaklamaya kalktılar, onları dövmeyi Mevlit okunmasını yasakladılar, ilahilerin okunmasını yasakladılar ve daha pek çok şey yaptılar ve bu sürecin sonunda İstanbul’da toplumsal kavgalar başladı” ifadelerinde de anlaşıldığı gibi yasakların müziğe de sirayet ettiği anlaşılmaktadır (Kapan, 2011, s.2)

Günümüze gelindiğinde artık müzik meselesinde birçok gelişmeler olmuştur. Müzikle ilgili disiplinler arası çalışmalara bakıldığında, sosyal yaşamın en önemli unsurlarından biri olması sebebiyle, hemen her dal ve alanla ilişki halindedir. Bu durumun, bilim, sanat ve sosyal yaşamla bağlantılı her konuyu müzikle ilintili bir hale getirdiği görülmüştür. Müziğin, önce dini ve din dışı dallara, sonrasında ise kendi içerisinde başka dallara ayrılması, bununla da kalmayarak icra edildiği, üretildiği yer ve bölgeden tutun da yapılış amacına kadar pek çok farklılık göstermesinin altında da bunlar yatmaktadır. Müzik zaman içerisinde bir eğlence dinlence aracı olmaktan çıkıp önemli bir eğitim alanı ve eğitim aracı olmuştur (Kapan, 2011,s.1)

İnsanın kendilerini geliştirmesinde müziğin ve müzik eğitiminin ne derecede önemli olduğu konusunda ünlü filozofların önemli görüşler ortaya koyduğu anlaşılmaktadır. (Platon,2005, s.117): “Gençler güzel bir ülkede yaşıyormuş gibi her şeyden faydalansınlar, güzel yapıtlardan gözlerine ve kulaklarına değen her şey, dünyanın en güzel ülkesinden sağlık getiren bir rüzgâr gibi, onları diriltsin ve uyum içinde yaşasınlar. Müzik ve eğitim en üstün eğitimidir, çünkü ritim ve uyum, ruhun inceliklerinin içine girer ve onu uyumlu kılar” diyerek verilen genel eğitimin müzik ile harmanlanmasını savunmaktadır. Aristoteles ve Pythagors ise, müziğin insan ruhunun kötülüklerden temizlenmesinde önemli bir rolü olduğunu dile getirmişlerdir. Müziğin sadece eğitim anlamında değil aynı zamanda inanç meselelerinde de ciddi ele alınması gerekmektedir.

Müziğin dinle ilgili alanlarda da önemli işlevleri bulunmaktadır. Bu işlevler dinin gereklerini yerine getiren bireylerin, ilahiler yoluyla sadece tinsel ihtiyaçlarını gidermek biçiminde kendini göstermenin yanında, yapılan ibadetin değer kazanması açısından önemlidir. Bunlarla birlikte, müzik ayet ve duaların ezberlenmesini de kolaylaştırmaktadır. Zaman zaman yaşanan olaylar, müzikten uzaklaşan bireylerin hoşgörü ve saygıdan da uzaklaştığını göstermektedir. Osmanlı imparatorluğunun gerileme ve çöküş sürecine bakıldığında, toplumun gelişimine engel olan, isyan ve ayaklanmalarla gelişmelere ayak direyenlerin dini gerekçeler öne sürdükleri ve toplumun ihtiyaç duydukları gelişim ve değişimleri durdurmaya çalıştıkları aktarılmıştır (Kapan, 2011, s.2).

Sanata yüklenen anlamlarda dinin etkisi fazladır. Bir müzik eserinin nitelenmesinde sadece ezgi, ritim, ses, vb. durumlar değil, müzik dışı alanlar da dikkate alınmaktadır. Bir müzik yapıtının tarihin belli döneminde beğenilmediği, çirkin hatta günah sayıldığı; başka bir yerde ise tam tersi bir durumun olduğu, sanat olarak değerlendirildiği görülebilmektedir. Buradan hareketle yapılan değerlendirmelerde din faktörünün etkisi büyüktür. Çünkü dinin temelinde inanç olgusunun yattığı bilinmektedir. (Arslantürk ve Amman, 2000, s.325). Bütün bunlarla birlikte günümüzde müziğe bakış açısı ve müzikle ilgilenme durumlarında değişimler olmuştur. Müziği gerek dinleyerek gerek söyleyerek ve gerekse bir müzik aleti çalarak ve müziksel etkinliklere katılmak, bireye hem müziğe yönelik olumlu bakış açısı kazandırmada hem de onun sosyal becerilerini geliştirmede etkili olmaktadır (Güven, 2017, s.5).

Bu durum müziğin geçmiş ve bulunulan çağ olarak araştırılmasına ve bu alanda ortaya bir şeyler konulmasına vesile olmuştur. Bir sanat dalı olarak müziğin araştırılması yalnızca müzisyenlerin ilgi alanını olmamış; aynı zamanda bilim, felsefe ve edebiyat başta olmak üzere diğer sanat alanlarında da önemli bir konu haline gelmiştir. Bu nedenle müzik üzerine sayısız araştırmalar yapılarak müzik konusuna daha fazla bilgiler ve netlik kazandırılmıştır. Buradan yola çıkılarak; kitaplar, bilimsel çalışmalar, tez ve makaleler, incelenerek müzik adına çeşitli yorumlarla tanımlamaların yapıldığı anlaşılmıştır (Kaplan, 2005, s.55)

Müzik aslında ilk varoluşundan bu yana insan topluluklarında dinî ayinler genellikle müzikle birleşmiş; kutsal metinler ya da dualar müzik eşliğinde okunarak devam etmiştir (Özkıvanç, 2010, s.2). Bu çerçeveden bakıldığında, müzik ve din birbiriyle oldukça derin bağları ve etkileşimi olan iki alandır ve bu etkileşim üzerinde dikkatle durulması gerekmektedir. Hatta bu durum takip edilerek gelişmelerinin gerek sosyolojik gerekse eğitim açısından ele alınmasının büyük bir önem taşıdığı ifade edilmektedir (Kapan, 2011, s.2)

Genel olarak baktığımızda sanat, insanları özgür kılmakta, güzellikler meydana getirmektedir. Bir insan ve bir toplum sanattan uzak kalamaz. Müzikle toplum arasında karşılıklı etkilenme sonucu, birbirlerini geliştirme ve güçlendirme etkileri vardır. Gelişmiş toplumlarda sanatın, müziğin, önemli olduğunu bilen Atatürk'ün bu konu ile yıllarca ilgilenmesi, toplumsal kalkınmadaki önemini sözlerinde vurgulaması bilinmektedir. Sanat eğitimi ve onun önemli bir kolu olan müziğin de demokratik, çağdaş ülkelerde önemli bir yere sahip olduğunu unutmamak gerekmektedir (Öz, 2001, s.103)..

1. ARAŞTIRMANIN AMACI, ÖNEMİ VE YÖNTEMİ

1.1.Problem Cümlesi

Yeni Kent İmam Hatip Lisesi Öğrencilerinin Müziğe bakış açıları nasıldır? sorusundan oluşmaktadır.

1.2.Araştırmanın Alt Problemleri

Çalışmanın alt problemlerine bakıldığında üç tane alt problem ve bunlara bağlı içerik soruları bulunmaktadır.

İlk alt problem, “Sakarya Yeni Kent İmam Hatip Lisesi” öğrencileri müzikle ilgileniyorlar mı?” sorusu çerçevesinde aşağıdaki içeriklerle oluşmuştur:

- Günlük Hayatınızda müzik ile ilgileniyor musunuz?
- Günlük yaşantınızda müzik dinlemeye ne sıklıkla ihtiyaç duyuyor musunuz?
- “Müzik Ruhun Gıdasıdır” sözüne katılıyor musunuz?
- Müzik dinlemek sizi günlük yaşantınızda olumsuz olaylardan uzaklaştırıyor mu?
- Müzik dinleme, Müzik aleti çalma, şarkı türkü vb. söylemek için çevreniz tarafından size bir yönlendirme yapılıyor mu?

Diğer bir alt problem sorusu çerçevesinden “Sakarya Yeni Kent İmam Hatip Lisesi” öğrencilerine müziğin hissettirdiği duygu ve düşünceler nasıldır?” yola çıkarak aşağıdaki içerikler katılımcılara sorulmuştur;

- Hangi tarz müzik dinliyorsunuz?
- Çok beğenip dinlediğiniz bir tarzda sanatçı var mıdır?
- Beğendiğiniz bir müzik tarzında konser dinlemeye gidiyor musunuz?

Son olarak da “Sakarya Yeni Kent İmam Hatip Lisesi” öğrencileri müziğin herhangi bir alanı ile ilgileniyorlar mı?” alt problemi çerçevesinde aşağıdaki içerik soruları katılımcılara yöneltilmiştir;

- Hobi olarak sevdiğiniz bir tarzda şarkı söylüyor musunuz?
- Hobi olarak bir müzik aleti çalıyor musunuz?
- Meslek olarak bir müzik alanında görev yapmak ister miydiniz?
- Türk Müziği makamlarının hafız, imam mesleklerine olumlu etkileri olduğunu düşünüyor musunuz?
- Türk müziği makamlarının hafız, imam mesleklerine olumsuz etkileri olduğunu düşünüyor musunuz?

- Müzik notalarını biliyor musunuz?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Sakarya Yeni Kent İmam Hatip Lisesi'nde okuyan öğrencilerin, müziğe olan bakış açılarını incelemek, müziğin üzerlerinde oluşturduğu etkileri, duygu ve düşüncelerini, müzikle ne derecede ilgilendiklerini anlamaktır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, Sakarya Yeni Kent İmam Hatip Lisesi'nde okuyan öğrencilerinin müziğe bakış açıları öğrenci görüşleri açısından ele alınarak, müzikle günlük yaşantılarında ne sıklıkla ilgilendiklerini hangi durumlarda ihtiyaç duyduklarını ve üzerlerindeki etkileri anlamak ve bundan sonraki çalışmalara da yol gösterici olması açısından önem taşımaktadır.

1.5. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada yöntem olarak "Tarama Modeli" kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da o anda var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyen, tanımlamayı amaçlayan araştırma yaklaşımı olarak bilinmektedir. Bu yöntemde, araştırmaya konu olan her neyse onları değiştirme ve etkileme çabası yoktur. Bilinmek isteneni ortaya koyma vardır. Burada amaç araştırma yapılacak konuyu doğru bir şekilde belirleyebilmektedir (Karasar,1984, s. 79)

Yıldırım'a göre, tarama modeliyle çalışan bir araştırmacı "araştırdığı şeyi doğrudan incelemenin yanı sıra araştırılan şeyle ilgili önceden tutulmuş kayıtlara, o alanla ilgili kaynak kişilere başvurmalı ve elde ettikleriyle kendi gözlemlerini bütünleştirip" yorum yapmalıdır. Tarama modelinde olayları olduğu gibi kaydetme sınıflama en önemli özellik olarak bilinmektedir. Yapılanla ilgili yorum ve değerlendirme gerekmektedir (Yıldırım,1966, s. 67).

1.6. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Sakarya ilinde bulunan Sakarya Yeni Kent İmam Hatip Lisesi 9. ve 10. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneğini, Sakarya

ilinde eğitim veren Sakarya Yeni Kent İmam Hatip Lisesi devlet okulu 9. ve 10. sınıf öğrencilerinden rastgele olarak seçilmiş 148 öğrenci oluşturmaktadır.

1.7. Verilerin Toplanması

Bu araştırmanın verileri, hazırlanan anket yoluyla toplanmıştır. Anket soruları uzman görüşleri alınarak düzenlenmiştir.

1.8. Verilerin İşlenmesi ve Çözümlemesi

Bu araştırmanın verileri, hazırlanan anket yoluyla toplanmıştır. Anket soruları uzman görüşleri alınarak düzenlenmiştir. Araştırmaya katılan 148 öğrenci üzerinden elde edilen veriler, SPSS 25,0 paket programı ile analiz edilmiş, frekans (f) ve yüzde (%) değerleri olarak tablo haline getirilmiştir. 9. ve 10.sınıf değişkenine göre analizi yapılan veriler, bulgular ve yorum bölümünde detaylı bir şekilde açıklanmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde katılımcılardan elde edilen verilerin analizleri ve yorumları yer almaktadır.

126

3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Sakarya Yeni Kent İmam Hatip Lisesi öğrencileri müzikle ilgileniyorlar mı? Alt problemiyle ilgili 5 adet soru sorulmuştur. Bulgular tablolar halinde aşağıda gösterilmektedir.

Tablo 1. Günlük Hayatınızda müzik İle ilgileniyor musunuz?

SINIFINIZ	Müzik İle ilgileniyor musunuz?				
		EVET	HAYIR	BAZEN	Toplam
9. SINIF	f	51	13	30	94
	%	54.0	14.0	32.0	100
10. SINIF	f	27	10	17	54
	%	50.0	19.0	31.0	100
TOPLAM	f	78	23	47	148
	%	53.0	15.0	32.0	100

Tablo 1'e bakıldığında toplamda araştırmaya katılan 9.sınıf öğrencilerin müzikle ilgilenmeleri %51'i müzik dinleme sıklıklarının "evet" olduğu görülmektedir.10.sınıf öğrencilerinin müzikle ilgilenme oranı ise %50'si "evet" olarak belirtmiştir Araştırmaya katılan öğrencilerin müzikle ilgilenme oranı %53 olarak belirtilmiştir.

Tablo 2. Günlük yaşantınızda müzik dinlemeye ne sıklıkla ihtiyaç duyuyorsunuz?

SINIFINIZ	Müzik dinlemeye ne sıklıkla ihtiyaç duyuyorsunuz?				Toplam
		HİÇ	BAZEN	SÜREKLİ	
9. SINIF	f	2	49	43	94
	%	2.0	52.0	46.0	100
10. SINIF	f	0	33	21	54
	%	0.0	61.0	39.0	100
TOPLAM	f	2	82	64	148
	%	1.0	55.0	44.0	100

Tablo 2'e bakıldığında toplamda araştırmaya katılan 9. Sınıf öğrencilerin müzik dinleme sıklığı %52'si müzik dinleme sıklıklarının "Bazen Dinliyorum" olduğu görülmektedir 10.sınıf öğrencilerinin %61'i müzik dinleme sıklıklarının "Bazen Dinliyorum" olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %55'i müzik dinleme sıklığına "bazen dinliyorum" olarak belirtmişlerdir.

127

Tablo 3. "Müzik Ruhun Gıdasıdır" sözüne katılıyor musunuz?

SINIFINIZ	Müzik ruhun gıdasıdır.			Toplam
		KATILIYORUM	KATILMIYORUM	
9. SINIF	f	30	64	94
	%	32.0	68.0	100
10. SINIF	f	10	44	54
	%	19.0	81.0	100
TOPLAM	f	40	108	148
	%	27.0	73.0	100

Tablo 3'e bakıldığında toplamda araştırmaya katılan 9. Sınıf öğrencilerin Müzik Ruhun Gıdasıdır' sözüne katılıyor musunuz sorusuna %64 öğrenci "katılıyorum" cevabını vermiştir.10. Sınıf öğrencileri ise %81'i "katılıyorum" cevaplarını verdikleri görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin müzik ruhun gıdasıdır sözüne %73 katılmıyorum olarak belirtmişlerdir.

Tablo 4. Müzik dinlemek sizi günlük yaşantınızda olumsuz olaylardan uzaklaştırıyor mu?

SINIFINIZ	Uzaklaştırıyor mu?				Toplam
		EVET	HAYIR	BAZEN	
9. SINIF	f	30	26	38	94
	%	32.0	28.0	40.0	100
10. SINIF	f	27	13	14	54
	%	50.0	24.0	26.0	100
TOPLAM	f	57	39	52	148
	%	38.0	26.0	36.0	100

Tablo 4'e bakıldığında araştırmaya katılan 9.sınıf öğrencileri Müzik dinlemek sizi günlük yaşantınızda olumsuz olaylardan uzaklaştırıyor mu sorusuna %40'ı "bazen" olarak cevap vermişlerdir. 10. Sınıf öğrencileri" %50'si "evet" cevabını vermiştir. 9. ve 10.sınıf öğrencilerinin %38'si "evet" olarak cevaplamışlardır.

128

Tablo 5. Müzik dinleme, Müzik aleti çalma, şarkı, türkü vb söylemek için çevreniz tarafından size bir yönlendirilme yapıyor mu?

SINIFINIZ	YÖNLENDİRME				Toplam
		EVET	HAYIR	BAZEN	
9. SINIF	f	10	64	20	94
	%	11.0	68.0	21.0	100
10. SINIF	f	10	37	7	54
	%	19.0	68.0	13.0	100
TOPLAM	f	20	101	27	148
	%	13.0	68.0	19.0	100

Tablo 5'e bakıldığında araştırmaya katılan 9.sınıf öğrencilerin Müzik dinleme, Müzik aleti çalma, şarkı, türkü vb. söylemek için çevreniz tarafından size bir

yönlendirilme yapılıyor mu sorusuna %68'i "hayır" dediği görülmektedir.10. Sınıf öğrencilerinin %68'i "hayır" dediği görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin Müzik dinleme, Müzik aleti çalma, şarkı, türkü vb söylemek için çevreniz tarafından size bir yönlendirilme yapılıyor mu sorusuna %68'i "hayır" olarak belirtmiştir.

3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Sakarya Yeni Kent İmam Hatip Lisesi öğrencilerine müziğin hissettirdiği duygu ve düşünceler nasıldır? Alt problemiyle ilgili 3 adet soru sorulmuştur. Bulgular tablolar halinde aşağıda gösterilmektedir

Tablo 6. Hangi tarz müzik dinliyorsunuz?

SINIFINIZ		TARZ									TOPLAM
		THM	TSM	POP	FANTAZİ	ARABESK	ÖZGÜN	KLASİK	İLAHİ	DİĞERLERİ	
9.SINIF	f	10	2	24	23	7	4	3	8	13	94
	%	11.0	3.0	26.0	24.0	7.0	4.0	3.0	8.0	14.0	100
10.SINIF	f	1	2	15	6	9	2	2	5	12	54
	%	2.0	4.0	28.0	11.0	16.0	4.0	4.0	9.0	22.0	100
TOPLAM	f	11	4	39	29	16	6	5	13	25	148
	%	7.0	3.0	26.0	20.0	11.0	4.0	3.0	9.0	17.0	100

129

Tablo 6'ya göre araştırmaya katılan 9.sınıf öğrencilerin Hangi tarz müzik dinliyorsunuz sorusuna % 26 " pop müzik" cevabını vermişlerdir.10. Sınıf öğrencileri % 28 " pop müzik" cevabını vermişlerdir. Araştırmaya katılan öğrencilerin % 26'sı pop müzik dinlediği görülmektedir.

Tablo 7. Çok beğenip dinlediğiniz bir tarzda sanatçı var mıdır?

SINIFINIZ	SANATCI			TOPLAM
		EVET	HAYIR	
9. SINIF	f	67	27	94
	%	72.0	28.0	100
10. SINIF	f	44	10	54
	%	81.0	19.0	100
TOPLAM	f	111	37	148
	%	75.0	25.0	100

Tablo 7'ye göre araştırmaya katılan 9.sınıf öğrencilerin Çok beğenip dinlediğiniz bir tarzda sanatçı var mıdır sorusuna %72'si "evet" cevabı verdiği gösterilmektedir. 10. sınıf öğrencileri ise bu soruya %81'i "evet" cevabını vermiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %75'i çok beğenip dinlediği tarzda sanatçı vardır sonucu ortaya çıkmaktadır.

Tablo 8. Beğendiğiniz bir müzik tarzında konser dinlemeye gidiyor musunuz?

SINIFINIZ	KONSER				Toplam
		EVET	HAYIR	BAZEN	
9. SINIF	f	14	59	20	94
	%	15.0	63.0	22.0	100
10. SINIF	f	7	36	11	54
	%	13.0	67.0	20.0	100
TOPLAM	f	21	95	31	148
	%	14.0	64.0	22.0	100

Tablo 8'e bakıldığında araştırmaya katılan 9.sınıf öğrencilerin Beğendiğiniz bir müzik tarzında konser dinlemeye gidiyor musunuz sorusuna %63'ü "hayır" cevabını vermiştir. 10. Sınıf öğrencileri ise %67'si "hayır" cevabını vermiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin vermiş olduğu cevaplar büyük oranda benzerlik göstermektedir.

3.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Sakarya Yeni Kent İmam Hatip Lisesi öğrencilerine müziğin hissettirdiği duygu ve düşünceler nasıldır? Alt problemiyle ilgili 6 adet soru sorulmuştur. Bulgular tablolar halinde aşağıda gösterilmektedir.

Tablo 9. Hobi olarak sevdiğiniz bir tarzda şarkı söylüyor musunuz?

SINIFINIZ	ŞARKI				Toplam
		EVET	HAYIR	BAZEN	
9. SINIF	f	37	34	23	94
	%	40.0	36.0	24.0	100
10. SINIF	f	22	16	16	54
	%	40.0	30.0	30.0	100
TOPLAM	f	59	50	39	148
	%	40.0	34.0	26.0	100

131

Tablo 9'a göre araştırmaya katılan 9.sınıf öğrencileri hobi olarak sevdiğiniz bir tarzda şarkı söylüyor musunuz soruna %40'ı "evet" cevabını vermiştir.10.sınıf öğrencilerinin ise %40'ı "evet" Araştırmaya katılan öğrencilerin %36'sı "evet" olarak görülmektedir.

Tablo 10. Hobi olarak bir müzik aleti çalıyor musunuz?

SINIFINIZ	HOBİ			Toplam
		EVET	HAYIR	
9. SINIF	f	16	78	94
	%	17.0	83.0	100
10. SINIF	f	12	42	54
	%	22.0	78.0	100
TOPLAM	f	28	120	148
	%	19.0	81.0	100

Tablo 10'a bakıldığında da araştırmaya katılan 9.sınıf öğrencileri Hobi olarak bir müzik aleti çalıyor musunuz sorusuna %83'ü ise "hayır" cevabını verdiği görülmektedir. 10. Sınıf öğrencileri ise %78'i "hayır cevabını vermiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %81 "hayır" cevabı vermiştir.

Tablo 11. Meslek olarak bir müzik alanında görev yapmak ister miydiniz?

SINIFINIZ	GÖREV			Toplam
		EVET	HAYIR	
9. SINIF	f	41	53	94
	%	44.0	56.0	100
10. SINIF	f	22	32	54
	%	41.0	59.0	100
TOPLAM	f	63	85	148
	%	43.0	57.0	100

Tablo 11'e göre araştırmaya katılan 9.sınıf öğrencileri Meslek olarak bir müzik alanında görev yapmak ister miydiniz sorusuna %56'sı ise "hayır" cevabını verdiği görülmektedir. 10. Sınıf öğrencileri ise %59'u "hayır cevabını vermiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin Genel olarak %57 "hayır" cevabını vermiştir.

132

Tablo 12. Türk müziği makamlarının hafız, imam mesleklerine olumlu etkileri olduğunu düşünüyor musunuz?

SINIFINIZ	MESLEK			Toplam
		EVET	HAYIR	
9. SINIF	f	51	43	94
	%	54.0	46.0	100
10. SINIF	f	29	25	54
	%	54.0	46.0	100
TOPLAM	f	80	68	148
	%	54.0	46.0	100

Tablo 12'e göre araştırmaya katılan 9.sınıf öğrencileri Türk müziği makamlarının hafız, imam mesleklerine olumlu etkileri olduğunu düşünüyor musunuz sorusuna %54 "

evet” verdiği görülmektedir. 10. Sınıf öğrencileri ise %54’ü “evet cevabını vermiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin Genel olarak %54 “evet” cevabı çıkmıştır

Tablo 13. Müzik notalarını biliyor musunuz?

SINIFINIZ	MÜZİK NOTALARI			Toplam
		EVET	HAYIR	
9. SINIF	f	33	61	94
	%	35.0	65.0	100
10. SINIF	f	19	35	54
	%	35.0	65.0	100
TOPLAM	f	52	96	148
	%	35.0	65.0	100

Tablo 13’e göre bakıldığında da araştırmaya katılan 9.sınıf öğrencileri Müzik notalarını biliyor musunuz sorusuna % 65’i “hayır” olduğu görülmektedir. 10. Sınıf öğrencilerinin %65’i “hayır”. Araştırmaya katılan öğrencilerin Müzik notalarını biliyor musunuz “ hayır” cevabını verdiği görülmektedir.

133

SONUÇ VE ÖNERİLER

3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

3.1.1. Günlük Hayatınızda müzik İle ilgileniyor musunuz?

Öğrencilerin günlük hayatta müzikle ilgisi olduğu görülmektedir.

3.1.2. Günlük yaşantınızda müzik dinlemeye ne sıklıkla ihtiyaç duyuyorsunuz?

Buna göre araştırmaya katılan öğrencilerin günlük yaşantısında bazen müzik dinlediği görülmektedir.

3.1.3. Müzik Ruhun Gıdasıdır” sözüne katılıyor musunuz?

Araştırmaya katılan öğrencilerinin müzik ruhun gıdasıdır sözüne katılma oranı en çok katılıyorum cevabı olduğu görülmektedir.

3.1.4. Müzik dinlemek sizi günlük yaşantınızda olumsuz olaylardan uzaklaştırıyor mu?

Araştırmaya katılan öğrencilerin günlük hayatta müzik dinlemek öğrencileri olumsuz olaylardan uzak tutuyor olarak gözlemlenmiştir.

3.1.5. Müzik dinleme, Müzik aleti çalma, şarkı, türkü vb. söylemek için çevreniz tarafından size bir yönlendirilme yapılıyor mu?

Araştırmaya katılan öğrencilerin araştırmaya göre müzikle uğraşılması için çevreden herhangi bir yönlendirme yapılmadığı gözlenmiştir.

3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

3.2.1. Hangi tarz müzik dinliyorsunuz?

Araştırmaya öğrencilerin "Pop Müzik" daha çok dinledikleri görülmektedir. En az verilen cevap ise " Türk Sanat Müziği" müziği olmuştur.

3.2.3. Çok beğenip dinlediğiniz bir tarzda sanatçı var mıdır?

Araştırmaya katılan öğrencilerin en çok beğenip dinlediği sanatçı var mıdır sorusuna en çok "evet" yanıtının verildiği görülmektedir..

3.2.3. Beğendiğiniz bir müzik tarzında konser dinlemeye gidiyor musunuz?

Beğendiği müzik türün de konser dinlemeye gidiyor musunuz sorusuna öğrencilerinin en çok verdiği cevap "hayır" olduğu görülmektedir.

3.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

3.3.1. Hobi olarak sevdiğiniz bir tarzda şarkı söylüyor musunuz?

Araştırmaya katılan öğrencilerin sevdikleri tarzda hobi olarak şarkı söyledikleri görülmektedir.

3.3.2. Hobi olarak bir müzik aleti çalıyor musunuz?

Araştırmaya katılan öğrencilerinin hobi olarak bir müzik aleti çalmadığı görülmektedir.

3.3.3. Meslek olarak bir müzik alanında görev yapmak ister miydiniz?

Araştırma doğrultusunda öğrencilerin meslek seçimi olarak müzik alanını seçmek istemedikleri görülmektedir.

3.3.4. Türk müziği makamlarının hafız, imam mesleklerine olumlu etkileri olduğunu düşünüyor musunuz?

Araştırmaya öğrencilerinin Türk müziği makamlarının imam mesleklerine olumlu etkileri olduğu görülmektedir.

3.3.5. Müzik notalarını biliyor musunuz?

Araştırmaya göre öğrencilerin geneli müzik notalarını bilmediği görülmüştür.

Çalışmadan ortaya konan sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki önerilere yer verilmektedir.

Sakarya Yeni Kent İmam Hatip Lisesi öğrencilerine hitaben yapılan müziğe bakış açısı konusunda öğrencilerin müzikle genel olarak çok fazla ilgilenmedikleri daha çok görülmüştür. Günümüzde medya iletişim araçlarının önemi oldukça fazladır. Genç nüfusu manevi değerleriyle buluşturmada hayati bir öneme sahiptir. Ülkemizin maddi ve manevi kültür politikaları bu değerleri sağlama aşamasında medya iletişim araçları gençlerimizi buluşturmaktadır. Dolayısıyla kamu reklamları vb. faaliyetler etkinlikler gençleri yönlendirici bir etkiye sahiptir.

Bu açıdan bakıldığında;

- Yapılacak çeşitli faaliyetlerle öğrencilerin sanatsal etkinliklere olan ilgisinin artırılması sağlanabilir.
- Sanatsal faaliyetler ve müzikal birçok kurslar, konser vb. öğrencilerin müziğe olan ilgisini ve merakını artırıcı etkinlikler yapılabilir.
- Müzikle ilgili etkinlikler düzenlenirken onların içinde yaşadıkları sosyal çevre dikkate alınabilir ve çevresel olanaklardan yararlanmak faydalı olacaktır.
- Öğrencilerin herhangi bir müzik aleti ile tanışmaları, ilgi duydukları enstrümanı çalmaları sağlanabilir.
- Öğrencilere yönelik çeşitli müzik kurslarının açılması sağlanabilir.

KAYNAKÇA

Afacan, Ş. ve Özgür, Ü. (2016). 6 ve 7. Sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Hakemli Müzik Araştırmaları Dergisi*, Mayıs-Haziran-Temmuz-Ağustos 2016 Sayı: 07 İlkbahar Yaz Dönemi.

Akbulut, E. (2006). Günümüz müzik eğitimcisi nasıl olmalıdır?. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(20), 23-28.

Arslantürk, Z. ve Amman, T. (2000) *Sosyoloji*. İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Günay, E. (2006). *Müzik sosyolojisi, sosyolojiden müzik kültürüne bakış*. Bağlam Yayıncılık, I. Basım, İstanbul.

Güven, E. (2017). *12-14 Yaş grubu çocukların müziğe ilişkin tutumları ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Başkent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.

Kapan, F. E. (2011). *Anadolu imam hatip liselerinde müzik eğitiminin öğrenci görüşleri açısından değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Ana Sanat Dalı, Afyonkarahisar.

Kaplan, A. (2005). *Kültürel müzikoloji*. Müzik Bilimleri Dizisi, Bağlam Yayıncılık, I. Basım, İstanbul.

Karasar, N. (1984). *Bilimsel araştırma metodu*. Ankara: Hacetepe Taş Kitapçılık.

Öz K. ve Erdem, H. (2010) *İslam'da müzik üzerine çağdaş tartışmalar (1930-209)*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul

Öz, B. N. (2001). İnsanın kültürel gelişiminde müzik eğitiminin önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 1

Platon. (2005). *Devlet (Çeviren: Cem Taşkıran)* Pan Kitapevi Yayınları. Ankara.

Uçan, A. (1996) *İnsan ve müzik- insan ve sanat eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Yıldırım, C. (1966). *Eğitimde araştırma metotları*. Ankara: Akyıldız Matbası.